

Čís. 4825.

Nebezpečí podle § 87 tr. zák. není dáno již bezprostředním ohrožením života, zdraví nebo bezpečnosti lidí takovým činem, jemuž je takové ohrožení přímým účelem, nýbrž vyžaduje se, by vzniklo pro chráněné statky nebezpečí jiného druhu než jejich bezprostřední ohrožení činem samým; k pachatelovu činu musí přistoupiti okolnosti, jimiž je dáno obecnější nebezpečí (podle záměru pachatelova vytvořen stav budící obavy, že bude míti v zápětí následky § 85 b) tr. zák.).

Jen skutková podstata dokonaného zločinu § 87 tr. zák. vyžaduje, by pachatel nebezpečí v § 85 b) tr. zák. naznačené skutečně způsobil; šlo-li pachateli dle jeho záměru o to, přivoditi činem (hozením kamene na četnický kordon) ono obecné nebezpečí, jde o pokus zločinu § 87 tr. zák., jestliže ono nebezpečí nevzešlo, ale po případě vzejíti mohlo.

(Rozh. ze dne 30. října 1933, Zm I 301/33.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 4. března 1933, jímž byla obžalovaná, obžalována byvši pro zločin veřejného násilí podle § 87 tr. zák., uznána vinou přestupkem proti veřejným zařízením a opatřením podle § 312 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti státního zastupitelství lze přisvědčiti, pokud jde o zločin veřejného násilí podle § 87 tr. zák., jen s určitými výhradami. Především není správný její názor, jenž je základem pro námitku, uplatněnou pod důvodem zmatečnosti podle § 281 čís. 10 tr. ř., jakoby nalézací soud při objektivní skutkové podstatě zločinu podle § 87 tr. zák. přehlédl, že nebezpečí pro zdraví a bezpečnost lidí, tu četníků, vzešlo též a to v první řadě ze samotného hození kamene na četnický kordon. Stěžovatel staví se tu zřetelně na stanovisko, jakoby nebezpečí podle § 87 tr. zák. bylo dáno již v bezprostředním ohrožení života zdraví nebo bezpečnosti lidí takovým činem, jemuž jest takové bezprostřední ohrožení vytčených statků přímým účelem. Taková ohrožení tělesné neporušenosti však spadají pod speciálnější ustanovení tr. zák., jmenovitě hození kamenem proti člověku nebo i více lidem samo o sobě, stalo-li se v úmyslu ohroziti jejich život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost, pod zvláštní ustanovení XV., po případě XVIII. hlavy I. dílu nebo X. hlavy II. dílu tr. zák. Jsouce trestností podle těchto zvláštních ustanovení vyčerpána, nemohou sama o sobě zakládati skutkovou podstatu zločinu veřejného násilí podle § 87 tr. zák., jež jest rázu obecnějšího a vyžaduje, by vzniklo pro chráněné statky nebezpečí jiného druhu, nežli je jen jejich bezprostřední ohrožení činem samým. K pachatelovu činu, jenž by takto sám o sobě vyčerpával skutkovou podstatu trestného

činu speciálního (poškození na těle a pod.), musí tudíž přistoupiti jiné okolnosti, jimiž je dáno nebezpečí obecnější ve smyslu § 87 tr. zák., totiž jimiž jest v důsledku činu pachatelova podle jeho záměru vytvořen stav, zavdávající příčinu k obavám, že bude mít v zápětí následky § 85 písm. b) tr. zák. Sama obžaloba státního zastupitelství vytkla správně v souzeném případě ono obecnější nebezpečí v tom, že bylo vyvoláno v poštvaném davu, čímž podle důvodů obžaloby obžalovaná svým úmyslným jednáním působila na vytvoření takového stavu a shluku poměrů, z kterého mohlo dojít ku poškození integrity ohrožených četníků; nebezpečí podle § 87 tr. zák. bylo by podle tohoto správného názoru nikoliv již v tom, že obžalovaná na jednoho nebo více četníků kamenem hodila a mohla je zraniti, nýbrž v tom, že mohla svým činem popuditi proti četnictvu shromážděný dav. Nálezací soud pak též vycházel z tohoto základu při posouzení otázky vzniku nebezpečí a nevyloučil je proto, že by byl nějak rozlišoval mezi útokem na jednotlivého četníka nebo na kordon (takže jsou v tom směru bezdůvodně uplatněny výtky nejasnosti a neúplnosti), ale proto, že v oboru své skutkově-zjišťovací činnosti usoudil, že tu nebylo ani možné nějaké působení na vytváření takového stavu a shluku poměrů, z kterého by mohlo dojít ku poškození integrity službu konajících četníků, když hození kamenem se událo tak, že si toho z demonstrantů nikdo ani nevšiml ani to neviděl. Nálezací soud tím zřetelně vyloučil po objektivní stránce, že tu nebezpečí, hrozící z případného popuzení davu, vůbec nevzniklo, ba ani vzniknouti nemohlo. Zmateční stížnost nenapadá toto skutkové zjištění jediné možným způsobem podle § 281 čís. 5 tr. ř. a je tudíž ono i pro nejvyšší soud závazným (§§ 258 II., 288 čís. 3 tr. ř.); proto z něho nejvyšší soud vychází při posuzování věci se zřetelem na další právní názor stěžovatelův, že se k náplni skutkové podstaty zločinu podle § 87 tr. zák. ani nežádá, by nebezpečí tam uvedené skutečně vzniklo a že stačí, že jím přivoděno býti mohlo. To není správné, pokud by šlo o trestný čin dokonaný; k jeho náplni žádá zákon, by pachatel nebezpečí v § 85 b) tr. zák. naznačené skutečně způsobil. To se v souzeném případě podle nenapadeného skutkového zjištění nestalo a není proto zmateční stížnost v právu, pokud uplatňuje důvod zmatečnosti podle čís. 10 § 281 tr. ř. vzhledem na dokonaný zločin podle § 87 tr. zák.

Při tomto zločinu není ovšem vyloučen pokus, zamýšlel-li pachatel svým činem způsobiti ono nebezpečí, jež však nevzniklo z některé příčiny v § 8 tr. zák. uvedené. Poněvadž zmateční stížnost všeobecně poukazuje k tomu, že to, co vzal nálezací soud po objektivní stránce za prokázáno, jej zavazovalo, by podřadil čin pod jiné ustanovení trestního zákona a poněvadž její vývody vyzdvihují zvláště ve směru zločinu podle § 87 tr. zák. význam úmyslu obžalované, v němž prý jednala, je v těchto námitkách shledati podklad pro přezkoumání věci s hlediska pokusu zločinu podle § 87 tr. zák.

Nálezací soud vyloučil sice ve svém skutkovém zjištění i možnost nějakého působení na vytvoření stavu nebezpečí podle cit. §§; podle povahy věci lze však tomuto závěru rozuměti jen tak, že ona možnost

nenastala pro okolnosti, které jsou v rozsudku konkrétně uvedeny jako jeho předpoklady, že si hození kamenem demonstranti nevšimli a je neviděli; není tím tedy nikterak vyjádřeno, ani že ono nebezpečí nemohlo vzniknouti vůbec (pokus absolutně nezpůsobilý), ani že obžalovaná nezamýšlela je přivoditi. Kdyby však bylo zjištěno, že obžalované šlo podle jejího záměru o to, přivoditi hozením kamene ono obecné nebezpečí, o němž byla výše řeč, přicházel by i při tom, že ono nebezpečí vskutku nevzešlo, ač po případě vzejíti mohlo, v úvahu pokus zločinu podle § 87 tr. zák. Potud lze tudíž uznati odůvodněnými námitky zmateční stížnosti, žádající, by bylo zkoumáno, zda úmysl obžalované nesměřoval k tomu, přivoditi nebezpečí pro četnictvo rozjitřením davu, jak byl v naznačeném směru tvrzen v obžalobě, an by mohl býti rozhodný pro případné posouzení činu obžalované za pokus podle §§ 8, 87 tr. zák. Zmateční stížnosti bylo tudíž, pokud jde o uvedený zločin, lze vyhověti jen s obmezením na zkoumání případu v novém projednání věci jen s hlediska pokusu. I kdyby však obžalovaná nebyla měla úmysl přivoditi ono širší nebezpečí, poukazuje zmateční stížnost právem k tomu, že nalézací soud byl podle povahy případu povinen při hození kamenem proti četnickému kordonu nebo proti jednotlivému četníkovi při výkonu jeho služby zabývat se úmyslem obžalované s hlediska § 81 tr. zák., kterýžto zločin podle objektivních známek přicházel v úvahu; na přestupek podle § 312 tr. zák. bylo lze uznati jen, kdyby čin se zřetelem k úmyslu pachatelky nebyl shledán trestnějším. Konečně by podle případného úmyslu pachatelky mohl přijíti v úvahu též pokus zločinu podle § 153 tr. zák., na nějž zmateční stížnost rovněž právem poukazuje.

Čís. 4826.

Základem povinnosti obžalovaného, nésti náklady trestního řízení, a povinnosti soukromého obžalobce, nahraditi v případě zprošťujícího rozsudku útraty obžalovanému, je jich postavení procesní a jejich vzájemný procesní poměr. Takového procesního poměru není mezi soukromým obžalobcem a tím, kdo se do trestního řízení dostal jako obviněný bez návrhu a počinu soukromého obžalobce (omylem).

(Rozh. ze dne 30. října 1933, Zm I 553/33.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Usnesením okresního soudu trestního v Praze ze dne 28. února 1932 byl ve výroku, jímž byla Josefa B-ová uznána povinnou nahraditi Anně F-ské, manželce policejního inspektora, útraty právního zastoupení částkou 200 Kč, porušen zákon v ustanovení §§ 390 a 393 tr. ř.

D ů v o d y:

Dne 26. dubna 1930 učinila Josefa B-ová trestní oznámení na Josefa F-ského, inkasistu nemocenské pojišťovny v P. a jeho manželku Annu F-skou pro zločin veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním